

periodistes i del mitjà. N'és significatiu el cas de Linda Greenhouse, una periodista de *The New York Times* que va participar en el seu temps lliure en una manifestació pel dret a escollir i en contra d'una sentència del Tribunal Suprem, mentre aquest era el seu beat. Després del debat que es va generar al voltant del seu cas, Greenhouse va dir que no tornaria a assistir a una manifestació *pro-choice* i va declarar a la revista *Time*: "No intento convertir-me en una màrtir. No voldria fer res que minés la credibilitat i l'objectivitat de la professió" (pàg. 298).

No a tot arreu és Smith eclèctic, és marcadament favorable al periodisme cívic. Sempre posant-ho en veu d'altres, això sí, però donant-los l'última paraula, explica que el periodisme cívic espera: "Invitar els ciutadans a tornar a la vida pública fent de les seves preocupacions el punt de partida del debat. Superar el cinisme periodístic i reconèixer la possibilitat que els ciutadans treballant conjuntament arribin a resoldre alguns problemes de la societat. Modificar les regles de distanciament i acceptar que els periodistes estan interessats i tenen responsabilitats en l'elevació del nivell del discurs públic i a fer que la societat a resolgui els seus problemes". Tota una declaració que fa del tot seva quan ell (ara sí) escriu: "El moviment per un periodisme cívic urgeix els directius dels mitjans a tractar els lectors i els espectadors com a ciutadans. La feina dels mitjans, diuen, es implicar aquests ciutadans en la vida pública informant sobre assumptes d'importància. Si aquest és el canvi en l'orientació de la informació que ve del moviment per al periodisme cívic, molts periodistes li donaran la benvinguda" (pàg. 316).

Groping for ethics in Journalism és una obra ambiciosa per la quantitat d'aspectes que aborda. És excessiva en el nombre de les declaracions, és entretinguda i pedagògicament recomanable pel nombre i la qualitat d'exemples discutibles que aporta. Encara que en alguns trams l'eclecticisme arribi a enfosquir-la i tingui una perspectiva completament nord-americana, és del tot recomanable per a qui estudia i treballa en periodisme.

Modernity at Large. Cultural Dimensions of Globalization

APPADURAI, Arjun. Minneapolis: University of Minnesota Press. 2003.

per Antoni Castel, professor del Departament de Periodisme de la Universitat Autònoma de Barcelona.

El llibre recull nou articles d'Arjun Appadurai en bona part publicats a revistes o a altres llibres en l'any 1990. Un fet que no resta interès a un llibre sòlid, que no pot deixar indiferent per les seves propostes, de vegades atrevides i sempre originals, sobre la mundialització de la cultura.

Antropòleg de formació, amb arrels índies (el seu pare va ser un destacat dirigent nacionalista contra la presència britànica) i amb un substrat cultural anglosaxó, com ell mateix reconeix, Appadurai és reconegut en els anomenats estudis culturals per defensar que la mundialització implica fluxos disjuntius d'*ethnoscapes*, *technoscapes*, *financescapes*, *mediascapes* i *ideoscapes*. (Chris BARKER, *Cultural Studies*. Londres: 2000). Són aquests fluxos, de grups ètnics, de tecnologia, de transaccions financeres, d'imatges i d'ideologia, els que asseguren que la "homogeneïtat cultural i la dominació" no sigui possible (James LULL, *Media, Communication, Culture*. Cambridge: 1995).

Al llarg del llibre, Appadurai no solament desenvolupa la seva teoria dels fluxos disjuntius i emfatitza en el fet que els mitjans, sobretot electrònics, i la migració constitueixen els dos factors que influeixen en la construcció de la imaginació, sinó que proposa redefinir conceptes tan fonamentals com cultura, reflexiona sobre l'estat-nació, critica algunes teories sobre la violència ètnica i enumera els reptes del món postnacional. Els exemples són freqüents: la popularització del criquet a l'Índia li permet afirmar que s'ha indigenitzat. És una apropiació del criquet com a referent cultural indi, la indigenització del criquet, malgrat els orígens victorians i de classe alta d'aquest esport.

Tornem a la seva teoria central. L'autor assegura que el model centre-perifèria, un dels dogmes dels científics socials marxistes, no serveix per explicar les relacions en una "nova economia cultural global" (pàg. 32). Argumenta que la complexitat de l'economia global és deguda a les disjuntives entre economia, cultura i política. I per analitzar aquestes disjuntives, cal tenir en compte les cinc dimensions dels fluxos culturals globals: *ethnoscapes*, *technoscapes*, *financescapes*, *mediascapes* i *ideoscapes*.

Per *ethnoscapes* es refereix a les persones que es mouen: des dels turistes fins als immigrants passant pels refugiats. Els *mediascapes* són els mitjà, les pel·lícules de ficció i documentals. *Technoscape* és la tecnologia. *Financescapes* són els capitals. *Ideoscape* és la ideologia dels estats i dels moviments que aspiren a tenir el poder (pàg. 36).

Appadurai justifica, de forma impecable i amb el suport d'exemples, la intervenció de les cinc dimensions en els fluxos culturals. Un discurs que li permet proclamar que la mundialització de la cultura no és el mateix que la homogeneïtzació, però la globalització implica l'ús de una varietat d'instruments de la homogeneïtzació, com l'armament i el llenguatge hegemònic (pàg. 42).

Una afirmació suggeridora, que provoca, sense cap dubte, la reflexió sobre les arestes de la cultura global. Com també ho fan les afirmacions dels capítols finals, quan diu que en el món que anomena postnacional hi ha una ciutadania dual i assegura que els Estats Units s'han convertit en un laboratori cultural. I es pregunta: es podran construir unes polítiques postnacionals a partir d'aquest fet? Una pregunta pertinent en un llibre que contribueix a la deconstrucció de moltes de les definicions dels estudis culturals i que no rebutja el cos a cos en qüestions tan sensibles com el nacionalisme, en el qual potser els exemples (shijs, palestins, negres als Estats Units, cristians a l'Índia) són insuficients per explicar el fenomen.